

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

19 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Boico Victor

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție, Lisnic Elena, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 17 aprilie 2019, în cauza penală privindu-l pe

Tofan Fiodor XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX;

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 17.01.2019 – 29.01.2019 (prima instanță);
2. 20.03.2019 – 17.04.2019 (instanța de apel);
3. 05.07.2019 – 19.11.2019 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți /sediul Sîngerei/ din 29 ianuarie 2019, cauza fiind examinată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală conform art. 364¹ Cod de procedură penală, Tofan Fiodor a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

S-a respins cerința procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 4 694 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, în seara zilei de 04.12.2018, aproximativ la ora 18:00, atlându-se în casa sa din XXXXX, fiind în stare de ebrietate alcoolică și având scopul omorului, acționând intenționat și înțelegând caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, i-a aplicat lui Grîu Ion, o lovitură cu un cuțit de bucătărie în cutia toracică, în rezultatul cărui fapt de la leziunile primare Grîu Ion a decedat, fiind depistat în dimineața de 05.12.2018, pe la ora 07:30 în stradă vis-a-vis de gospodăria lui Tofan Fiodor.

Astfel, acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 145 alin. (1) Cod penal – *omorul unei persoane*.

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura r-nului Sîngerei, Bunduchi Anatolie, solicitând casarea parțială a

sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care de la inculpat să fie încasate în beneficiul statului cheltuielile de judecată suportate în sumă de 4 694 lei (4 566 lei – expertiza din 05.12.2018 și 128 lei – expertiza din 06.12.2018), invocând că: art. 227 și art. 229 Cod de procedură penală prevăd că cheltuielile de judecată cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală, iar plata acestora sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului, a mai indicat că, cheltuielile suportate au fost în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală și au fost suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 17 aprilie 2019, s-a respins ca fiind nefondat apelul declarat, cu menținerea sentinței.

4.1 Pentru a decide astfel, instanța de apel a indicat că, prima instanță a respectat normele procesuale, a verificat complet sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului în baza art. 145 alin. (1) Cod penal.

În privința solicitării procurorului de a încasa cheltuielile judiciare din contul inculpatului, instanța de apel a statuat că, soluția primei instanțe de a respinge cererea procurorului este una întemeiată și corectă, argumentele enunțate de procuror au fost considerate ca fiind nefondate.

În acest sens, instanța de apel a mai indicat că, dispozițiile art. 75 alin. (3) din Legea nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar expres stabilește: *„in cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) Cod procedură penală”*, la caz ordonatorul expertizei fiind organul de urmărire penală (f.d.58,65) și nu partea apărării.

5. Decizia instanței de apel, este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție, Lisnic Elena, indicând temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care solicită, casarea deciziei, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, invocând:

- prin Legea nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare de la 09.02.2018, alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală, care prevedea că, plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat, a fost abrogat;

- sunt aplicabile dispozițiile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, care prevăd expres, că cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Or, alin. (3) al art. 228 Cod de procedură penală, menționează strict și fără loc de interpretare, care sunt cheltuielile judiciare care vor fi compensate din sumele alocate de stat;

- instanța de apel nu a ținut cont de faptul că rapoartele de expertiză judiciară

au fost întocmite ulterior abrogării alin. (2) al art. 142 Cod de procedură penală;

- nici o normă legală a Codului de procedură penală nu prevede expres că cheltuielile efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii încriminate sunt trecute în contul statului;

6. Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit, conchide că recursul declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție, Lisnic Elena urmează a fi admis, din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali – vagi, reprezintă motiv de casare.

Colegiul penal lărgit constată că aceste prevederi legale deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel.

Din textul recursului declarat, se constată că, recurentul formulează critici împotriva deciziei instanței de apel, în particular referindu-se la erorile prescrise la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, invocând faptul că decizia instanței de

apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, incorect s-a soluționat chestiunea cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare.

Verificând materialele cauzei prin prisma aspectelor și temeiurilor de recurs invocate, Colegiul penal lărgit constată că în speță se confirmă temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în sensul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția în partea neîncasării cheltuielilor judiciare din contul inculpatului.

Analizând conținutul deciziei contestate (f.d 225 – 226), instanța de recurs atestă că în conținutul deciziei lipsește o argumentare juridică clară în partea respingerii demersului procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului.

Potrivit prevederilor art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală, - *„Părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu, sunt în drept, prin intermediul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată, să înainteze instituției publice de expertiză judiciară/biroului de expertiză judiciară o cerere privind efectuarea expertizei judiciare pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor”*.

După cum urmează din materialele cauzei la solicitarea organului de urmărire penală au fost întocmite două rapoarte de expertiză: raportul de expertiză judiciară nr. 201828C0064 la 05.12.2018 (f.d. 61-62) și raportul de expertiză judiciară nr. 201828P0419 la 06.12.2018 (f.d. 68-69).

Colegiul penal lărgit ține să menționeze că rapoartele de expertiză sus numite, au fost efectuate în prezenta cauză penală, după data de 09.02.2018, când au intervenit modificări în art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, care a fost abrogat prin Legea nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018, care până la această dată prevedea imperativ că plata pentru efectuarea expertizelor prevăzute la alin. (1) a aceluiași articol se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Totodată Colegiul penal lărgit ține să specifice faptul că legiuitorul la art. art. 227-229 Cod de procedură penală, a stabilit clar semnificația cheltuielilor judiciare, care sunt acestea și din contul cui sunt suportate, astfel, nu sunt acceptate motivele din decizie (f.d. 225 – 226), fiind invocat că prin Legea nr. 68 din 14.04.2016, art. 75 alin. (3) este stipulat că statul suportă costul expertizelor.

Colegiul penal lărgit indică, că toate cheltuielile judiciare sunt suportate la momentul derulării efective a acțiunilor procesuale de către stat, ori la etapa respectivă procesul penal este guvernat de principiul prezumției nevinovăției.

Art. 229 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, prevede că instanța de judecată poate obliga inculpatul să recupereze cheltuielile judiciare, specificând excepțiile și posibilitatea eliberării inculpatului (alin. (3)) de plata cheltuielilor judiciare.

În baza celor expuse, Colegiul penal lărgit statuează că instanța de apel la adoptarea soluției referitoare la cheltuielile judiciare, nu a ținut pe deplin cont de toate circumstanțele expuse supra, prin ce pe cale de consecință se atestă că decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în partea respingerii solicitării procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare suportate în urma efectuării rapoartelor de expertize judiciare efectuate în speța dată, confirmându-se în

prezenta cauză temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, astfel recursul ordinar declarat de către procuror urmează a fi admis, iar decizia instanței de apel în partea soluționării chestiunii cu privire la neîncasarea cheltuielilor judiciare nu poate fi menținută, urmează a fi casată, iar cauza urmând a fi trimisă la rejudecare în această parte în instanța de apel.

Astfel, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în apelul respectiv referitoare la cheltuielile judiciare, să cerceteze și să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată în partea soluționării chestiunii cu privire la cheltuielile judiciare, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, în cadrul unui proces de judecată contradictoriu și echitabil, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție, Lisnic Elena, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 17 aprilie 2019, în cauza penală privindu-l pe **Tofan Fiodor XXXXX**, în partea soluției cu privire la solicitarea procurorului de încasare a cheltuielilor judiciare, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

În rest se mențin prevederile deciziei atacate.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată în partea dispusă rejudecării, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **19 noiembrie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor